

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: «УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЗАЛІЗНИЧНОЇ
ЛОГІСТИКИ ПРОДУКЦІЇ АПК (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АМАДЕУС МАРИН»)»**

Виконавець:

студент ЦЗФН, гр. 6 зф 13

Ноговіцина Ольга Леонідівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Уханова Інна Олегівна _____
/підпис/

ОДЕСА – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Сучасна логістика розглядається як важливе джерело прибутку, зменшення матеріального споживання та підвищення продуктивності праці. Вона не тільки відіграє фундаментальну роль у розвитку економіки України, але й впливає і обмежує всю країну економічною ефективністю. Одночасно з глобалізацією економічних процесів, все більше стає актуальним вивчення логістичної індустрії.

В умовах ринку розгляд логістичної діяльності є необхідною умовою ефективного функціонування цілого підприємства. Оцінка ефективності логістичної діяльності викликає значний інтерес у вітчизняних та зарубіжних науковців через високу значущість логістики, як інструменту оптимізації результатів діяльності господарюючих суб'єктів. Розробка та аналіз критеріїв оцінки ефективності логістичної діяльності підприємства дадуть чітке уявлення про перспективи його подальшого розвитку.

Проблеми розвитку і удосконалення міжнародних залізничних перевезень вантажів розглядали у своїх працях такі науковці: Тюріна Н. М., Кальченко А. Г., Ткаченко А. В., Панченко С. В., Сацук Т. П., Сарай Н., Ломотько Д. В., Лисько Т. Г., Дудар Т. Г., Копитко В. І., Каличека Н. Є. та ін. Роботу на здобуття ступеня магістра виконано в Одеському Національному Економічному Університеті відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри міжнародних економічних відносин.

Метою роботи є аналіз міжнародної залізничної логістики продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин» для вироблення рекомендацій щодо її удосконалення.

Поставлена мета дослідження обумовила необхідність вирішення таких завдань:

- 1) дослідити поняття, особливості та чинники міжнародної залізничної логістики;
- 2) узагальнити норми здійснення та регулювання міжнародної залізничної логістики продукції АПК;
- 3) узагальнити методи оцінювання логістичної діяльності на підприємстві;
- 4) надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Амадеус Марин» як суб'єкта міжнародної залізничної логістики;
- 5) проаналізувати показники міжнародної залізничної логістики продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин»;
- 6) проаналізувати чинники мікро- та макросередовища на міжнародну залізничну логістику продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин»;
- 7) обґрунтувати напрями удосконалення міжнародних залізничних процесів продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин».

Об'єктом дослідження є міжнародна залізнична логістика продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин» та процес її вдосконалення.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні рішення удосконалення міжнародних залізничних перевезень продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин».

Методологічною основою роботи є теоретичні положення економічної науки, наукові праці вітчизняних та закордонних вчених, присвячені проблемам

міжнародної транспортної логістики, менеджменту та організації виробництва на транспортних підприємствах. У роботі використано наступні загальнонаукові та спеціальні методи: методи узагальнення та синтезу, статистичного та економічного аналізу, SWOT-аналіз, порівняння, індексний, балансовий, графічний та систематизації для розроблення рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення міжнародних залізничних перевезень продукції АПК.

Інформаційною основою дослідження виступають закони та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки, внутрішня звітність підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та економічному обґрунтуванні напрямів удосконалення ефективності міжнародної залізничної логістики ТОВ «Амадеус Марин».

Наукові публікації: За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези: Ноговіцина О.Л. «Проблеми та перспективи розвитку міжнародної залізничної логістики вантажів АПК в Україні» // Всеукраїнська науково-практична конференція «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки», 21 жовтня 2021 року. м. Одеса, Україна., обсяг 0,2 авт.арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 121 сторінка. Основний зміст викладено на 105 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 26 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОЇ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ЛОГІСТИКИ»** розглянуто теоретичні аспекти міжнародної залізничної логістики продукції АПК, узагальнено чинники, що впливають на ефективність міжнародної залізничної логістики продукції АПК, узагальнено міжнародні норми здійснення та регулювання міжнародної залізничної логістики продукції АПК, розглянуто методи аналізу показників міжнародної залізничної логістики.

У другому розділі **«АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ЛОГІСТИКИ ПРОДУКЦІЇ АПК ТОВ «АМАДЕУС МАРИН»** Надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Амадеус Марин» як суб'єкта міжнародної залізничної логістики, розраховано показники ефективності міжнародної залізничної логістики продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин». Здійснено аналіз впливу чинників макро- та мікросередовища на міжнародну залізничну логістику продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин».

У третьому розділі **«ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ЛОГІСТИКИ ТОВ «АМАДЕУС МАРИН»** розглянуто заходи із удосконалення страхування, як методу впливу на ризики при

організації міжнародних залізничних перевезень підприємством, оптимізації міжнародного перевезення вантажопотоків транзитною залізницею. Розглянуто перспективні напрями удосконалення міжнародної залізничної логістичної діяльності ТОВ «Амадеус Марин» зокрема, за рахунок впровадження автоматизації логістичних процесів та удосконалення програмного забезпечення компанії.

ВИСНОВКИ

В процесі дослідження логістичної діяльності було поставлено та виконано завдання дипломної роботи щодо ефективності її організації на підприємстві та отримано наступні висновки.

На основі аналізу наукових джерел, які були присвячені дослідженню логістичної діяльності та організації її ефективності, було визначено, що за час розвитку логістики в промислово-розвинених країнах сформувалася загальноприйнята система показників, які оцінюють ефективність і результативність логістичної діяльності.

Однак, їх застарілість вимагає розробку нових, більш доповнених критеріїв, які допоможуть виміряти ефективність використання ресурсів підприємства, в комплексі оцінять результативність логістичної діяльності і зможуть виступити основою логістичного планування, обліку і контролю.

Тому для оцінки загального рівня розвитку логістичної діяльності підприємства було запропоновано використання наступних критеріїв:

1. Оцінка доходу від логістичної діяльності;
2. Оцінка рівня логістизації персоналу підприємства;
3. Оцінка рівня розвитку логістичної діяльності підприємства за функціональними напрямками.

Для аналізу міжнародної залізничної логістики продукції АПК було обрано ТОВ «Амадеус Марин» – підприємство, основною діяльністю якого є надання послуг з перевезення вантажів залізничним транспортом у внутрішньому та міжнародному сполученні.

Здійснено аналіз фінансово-економічного стану підприємства, за результатами якого ми побачили що в 2016 році сумарний обсяг чистого доходу ТОВ «Амадеус Марин» склав 107759 тис. грн. В 2017 році приріст склав 15,2 % порівняно з роком раніше. В 2018 році сумарний обсяг чистого доходу ТОВ «Амадеус Марин» збільшився на 21,8 % порівняно з попереднім роком. Приріст обсягу наданих товарів та послуг позитивно впливає на фінансове становище підприємства. Але в 2019 році ми бачимо падіння сумарного обсягу чистого доходу. На кінець 2020 року сумарний обсяг чистого доходу становив 136113,7 тис. грн.

В 2017 році приріст обсягу виручки перевищує приріст собівартості продукції. Це позитивна тенденція, компанія використовувала систему скорочення витрат. Але вже у 2018 – 2020 роках ми бачимо протилежну динаміку, собівартість змінюється більш швидкими темпами в порівнянні з сумою виручки. Приріст значення показника становить 3,7% у 2020 році.

Проаналізувавши динаміку перевезення вантажів за видами, ми побачили що у 2016 – 2018 роках лідируючу позицію в перевезеннях займала олія соняшникова, як

основний вид вантажу. Для ТОВ «Амадеус Марин» такий вид вантажу є економічно обґрунтований, враховуючи специфіку власного парку вагонів-цистерн. Але також є і недоліки в однотипності видів вантажів, це звужує діяльність компанії та робить її вразливою при падінні врожайності олійних культур.

Міжнародна діяльність компанії полягає у перевезенні продукції АПК на експорт та доставці харчових вантажів в Україну. Ми визначили, що на підприємстві протягом 2016 – 2020 років експорт вантажів перевищував імпорт. Експорт вантажів протягом аналізованого періоду постійно зростає. Невелике падіння експорту вантажів ми бачили у 2020 році у порівнянні з 2019 роком. Імпорт вантажів невеликими темпами теж зростає.

Міжнародні залізничні перевезення ТОВ «Амадеус Марин» здійснює у таких напрямках: Білорусія, Росія, Литва, Латвія, Польща, Казахстан.

Проаналізувавши рівень доходності логістичної діяльності підприємства ми побачили, що частка доходів від логістичної діяльності в загальній структурі чистого доходу ТОВ «Амадеус Марин» доволі висока – вона складає понад 70% всього чистого доходу.

Розраховувавши показники ефективності функціональних напрямів, який дозволяє оцінити загальний стан роботи відділу логістики підприємства на основі розрахунків ефективності використання їх ресурсів, одним із яких є оборот та продуктивність вантажного вагону, ми зробили наступні висновки: присутня стабільна динаміка виконання планових показників. Оборот вантажного вагона показує, який час витрачає вагон на повний цикл роботи (цей час вагона від початку одного навантаження до початку наступного навантаження). Продуктивність вантажного вагона показує, яка кількість т-км нетто виконує за добу в середньому вагон робочого парку. Розглядаючи фактичне і планове виконання обох показників, можна побачити динаміку виконання чи не виконання плану.

Перевага ТОВ «Амадеус Марин» в великому досвіді здійснення міжнародних вантажних перевезень, наявності найсучаснішого рухомого складу вагонів – цистерн та вагонів – зерновозів і висококваліфікованим персоналом.

Будь-яке підприємство, в тому числі і ТОВ «Амадеус Марин», залежить від зовнішнього середовища. Фактори зовнішнього середовища можна розглядати як можливості та загрози для підприємства, їх позитивний чи негативний вплив на організацію буде залежати від ефективності управління та адаптивності підприємства.

Таким чином, провівши SWOT та PEST – аналізи, можна зробити висновки, що є ряд факторів, які гостро впливають на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «Амадеус Марин». До них в основному належать нестабільна політична та економічна ситуація в країні. Основними ризиками діяльності ТОВ «Амадеус Марин» є економічні (інфляція, зростання курсу долара, жорстка конкуренція у галузі, економічна політика Укрзалізниці), політичні, технічний стан рухомого складу та залізниць.

Фактори, які позитивно впливають на діяльність ТОВ «Амадеус Марин», це, в основному, залучення нових технологій, розширення асортименту послуг, мотивація трудової діяльності.

За результатами розроблених основних напрямів удосконалення ефективності міжнародної залізничної логістики можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що основною проблемою розробки ефективної логістичної системи підприємства слід вважати необхідність впровадження дієвих методик оцінки головних чинників впливу (ризиків) та формування ефективної системи заходів їх нейтралізації та усунення.

При міжнародних та внутрішніх перевезеннях вантажів залізничним транспортом, логістичному оператору треба врахувати усі ризики втрати, псування чи крадіжки вантажу, а також нанесенню шкоди транспортному засобу.

В цьому напрямі на основі узагальнення досвіду провідних світових компаній щодо оцінювання та управління ризиками запропоновано заходи зі страхування при організації міжнародних залізничних перевезень.

Компанія, яка використовує продуману схему страхування, як найкраще захищена від негативної дії форс-мажорних обставин, які можуть виникати в результаті її діяльності. Лише в такому випадку можливе найбільш повне та своєчасне відшкодування збитків зацікавленої сторони.

Таким чином, проаналізувавши деякі з можливих засобів забезпечення збереження вантажу при транспортуванні та відшкодування збитків, заподіяних його втратою чи пошкодженням, можна дійти висновку, що лише комплексне використання таких засобів кожним з учасників договору перевезення може значно зменшити ризик втрати чи пошкодження вантажу. У випадку, коли втрати чи пошкодження уникнути неможливо, страхування буде сприяти найбільш повному та своєчасному відшкодуванню збитків потерпілій стороні.

2. Оптимізація міжнародних перевезень вантажопотоків транзитною залізницею можлива за певних умов. Успіх будь-якого підприємства – клієнтоорієнтованість. Знати, що хоче клієнт – половина справи, виконати забаганки – друга. Отже, в першу чергу, потрібен гнучкий тариф на транзит, який буде миттєво змінюватись в залежності від зміни цін на вантаж на світових ринках, збільшення або зменшення попиту в кінцевих отримувачів. При цьому необхідна мінімальна бюрократизація коригування тарифу (в ідеалі – формульне ціноутворення). По-друге – максимально можлива швидкість проходження транзиту територією України. По-третє – діджиталізація транзитного процесу в сенсі електронного документообігу та онлайн-відстеження вантажів. Ну і останнє – гарантії збереження транзитного вантажу та своєчасного повернення рухомого складу.

2. Важливою складовою підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства є забезпечення повноцінної процедури контролю транспортно-логістичних процесів. Безпосередньо, в організаційно-економічному механізмі управління транспортно-логістичним обслуговуванням вітчизняних підприємств необхідно відзначити важливу роль та значення контролінгу транспортно-логістичного обслуговування.

Заходи, які плануються впровадити в діяльності ТОВ «Амадеус Марин»: – удосконалення програмного забезпечення компанії, впровадження автоматизації логістичних процесів;

– впровадження цифрової платформи на базі технологій AML для фахівців залізничних перевезень.

Варто удосконалити існуюче програмне забезпечення BAS ERP для того щоб логісти мали змогу самостійно вносити та користуватися необхідною інформацією.

Наступний крок після удосконалення програмного забезпечення компанії та впровадження автоматизації логістичних процесів це впровадження цифрової платформи на базі технологій AML для фахівців залізничних перевезень.

АНОТАЦІЯ

Ноговіцина О. Л., «Удосконалення міжнародної залізничної логістики продукції АПК (на прикладі ТОВ «Амадеус Марин»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2021 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна залізнична логістика продукції АПК ТОВ «Амадеус Марин» та процес її вдосконалення.

У роботі розглядаються сутність, чинники та особливості міжнародної залізничної логістики продукції АПК, узагальнено методи аналізу показників міжнародної залізничної логістики.

Надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Амадеус Марин» як суб'єкта ринку міжнародної залізничної логістики, проведено аналіз стану та динаміки показників міжнародної залізничної логістики продукції АПК, здійснено аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища ТОВ «Амадеус Марин». Запропоновано шляхи удосконалення міжнародної залізничної логістики продукції АПК.

Ключові слова: міжнародна залізнична логістика, продукція АПК, зовнішнє середовище, експорт, імпорт, транзитна залізниця, ефективність, показники, страхування вантажів, «Амадеус Марин».

ANNOTATION

Nogovitsina O. L., «Improvement of international railway logistics of agricultural products (on the example of LLC «Amadeus Marine»)».

Thesis for bachelor's degree in specialty 292 «International economic relations» under the program «International economic relations». - Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

The master's thesis consists of three chapters. The object of the study is the international railway logistics of agricultural products of Amadeus Marine LLC and the process of its improvement.

The essence, factors and features of the international railway logistics of agro-industrial complex products are considered in the work, the methods of the analysis of indicators of the international railway logistics are generalized.

The organizational and economic characteristics of Amadeus Marine LLC as a subject of the international railway logistics market are given, the state and dynamics of indicators of international railway logistics of agro-industrial products are analyzed, the factors of external and internal environment of Amadeus Marine LLC are analyzed. Ways to improve the international railway logistics of agricultural products are proposed.

Keywords: international railway logistics, agro-industrial products, external environment, export, import, transit railway, efficiency, indicators, cargo insurance, «Amadeus Marine».